

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

IZVEŠTAJ REVIZIJE O
MINISTARSTVA TRGOVINE I INDUSTRIJE
ZA GODINU ZAVRŠNO SA 31 DECEMBROM 2018

Priština, jun 2019

Nacionalna Kancelarija Revizije Republike Kosova je najviša institucija ekonomske i finansijske kontrole i za svoj rad odgovara Skupštini Republike Kosova.

Naša misija je da preko kvalitetnih revizija jačamo polaganje odgovornosti u javnoj upravi za efektivno, efikasno i ekonomično korišćenje nacionalnih resursa.

Izveštaji Nacionalne Kancelarije Revizije na direktan način promovišu polaganje odgovornosti javnih institucija pošto oni pružaju održivu osnovu za zahtevanje odgovornosti od strane menadžera svake budžetske organizacije. Tako mi povećavamo poverenje u trošenju javnih fondova i odigravamo aktivnu ulogu u obezbeđivanju interesa poreskih platiša i ostalih interesnih strana u povećanju javne odgovornosti.

Ova revizija je izvršena u skladu sa međunarodno priznatim standardima revizije na javnom sektoru kao i sa najboljim evropskim praksama.

Generalni Revizor je odlučio o mišljenju revizije o Godišnjim Finansijskim Izveštajima Ministarstvo Trgovine i Industrije (MTI) u konsultaciji sa Pomoćnikom Generalnog Revizora *Qerkin Morina*, koji je nadgledao reviziju.

Izveštaj rezultat revizije izvršene od strane *Muhamet Balaj, Qendresa Sogojeva i Lumturije Sopa* pod upravljanjem Rukovodioca Departmana Revizije *Blerim Kabashi*.

TABELA SADRŽAJA

Opšti sažetak	4
1 Delokrug i metodologija revizije	6
2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje	6
3 Finansijsko upravljanje i kontrola	10
4 Dobro upravljanje	20
5 Napredak u sprovođenju preporuka	21
Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR	26
Dodatak II: Pismo Potvrđivanja.....	29

Opšti sažetak

Izveštaj rezimira glavna pitanja koja proističu sa revizije MTI za 2018 godinu, koja obuhvaća Mišljenje Generalnog Revizora o Finansijskim Izveštajima. Pregled finansijskih izveštaja za 2018 godinu je izvršen u skladu sa Međunarodnim Standardima Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Naš pristup je uključio testiranja i procedure koje su bile potrebne da dođemo do mišljenja u vezi sa finansijskim izveštajima. Preduzeti pristup revizije je predstavljen u Spoljnom Planu Revizije, od datuma 20/12. 2018.

Naša revizija je fokusirana na:

Nivo angažovanja za izvršenje revizije određen u zavisnosti od kvaliteta unutrašnje kontrole sprovedene od strane menadžmenta Ministarstvu Trgovine i Industrije.

Mišljenje Generalnog Revizora

Kvalifikovano Mišljenje sa isticanjem pitanja

Godišnji Finansijski Izveštaji za 2018 godinu *predstavljaju objektivni i istinit prikaz* u svim materijalnim aspektima, osim potrošnje za plate i dnevnice u iznosu 139,711€ za 26 za neredovne radnike.

Isticanje pitanja

Skrećemo vam pažnju na činjenicu da kapitalne investicije su precenjene za iznos od 305,087€ i potencijalne obaveze su precenjene za 119,107€

Za opširnije vidite Odeljak 2.1 ovog Izveštaja.

Dodatak I, objašnjava vrste mišljenja prema MSVIR-a.

Odgovor menadžmenta u reviziji 2018

Menadžment složio se sa nalazima i zaključcima revizije i založio se da će adresirati sve date preporuke.

1 Delokrug i metodologija revizije

Revizija uključuje pregled i procenu finansijskih izveštaja i ostalih finansijskih podataka, kao u nastavku:

- Da li finansijski izveštaji daju pravilan i istinit prikaz finansijskih računa i pitanja za period revizije;
- Da li su finansijski podaci, sistemi i transakcije u skladu sa važećim zakonima i pravilnicima;
- Da li su funkcije unutrašnje kontrole odgovarajuće i efikasne.
- Da li su preduzete odgovarajuće akcije za sprovođenje preporuka revizije.

Preduzeti rad revizije zasnovan je na proceni rizika. Analizirali smo aktivnosti MTI, nivo oslanjanja na menadžerskim kontrolama kako bi odredili nivo detaljnih testova, koji su potrebni za obezbeđivanje dokaza koji potkrepljuju mišljenje GR-a.

Naši postupci su uključili pregled unutrašnjih kontrola, sistema računovodstva, nadovezane supstancijalne testove kao i nadovezani aranžmani upravljanja do one mere koje mi smatramo potrebnim za efektivno obavljanje revizije. Nalazi revizije se ne trebaju smatrati kao sveobuhvatno odslikavanje svih slabosti koje mogu postojati, ili svih poboljšanja koje se mogu izvršiti na sistemima i postupcima koji su delovali.

Sledeća poglavlja daju detaljan pregled naših nalaza i preporuka revizije u svakoj oblasti pregleda. Odgovori rukovodstva na rezultate revizije mogu se naći u Aneksu II.

2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje

Revizija Godišnjih Finansijskih Izveštaja (GFI-a) uzima u obzir usaglašenost sa okvirom izveštavanja kao i kvalitet i tačnost informacija koje su predstavljene u GFI-a, uključujući izjavu datu od strane Glavnog Administrativnog Službenika i Glavnog Finansijskog Službenika.

Izjava o predstavljanju GFI uključuje izvestan broj tvrdnji u vezi usaglašenosti sa okvirom izveštavanja i kvalitetom informacija u okviru GFI-a. Ove tvrdnje imaju za cilj da pružaju sigurnost Vladi da su im pružene sve relevantne informacije radi osiguranja da se može preduzeti postupak revizije.

2.1 Mišljenje Revizije

Kvalifikovano mišljenje sa isticanjem pita

Revidirali smo GFI Ministarstvo Trgovine i Industrije za godinu završno sa 31 Decembrom 2018, koji uključuju izveštaj prijema i isplata u gotovom novcu, izveštaj o izvršenju budžeta, obelodanjivanja i ostale prateće izveštaje.

Prema našem mišljenju, Godišnji Finansijski Izveštaji za godinu završno sa 31 decembrom 2018, predstavljaju pravilan i istinit prikaz u svim materijalnim aspektima, u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva za Javni Sektor (prema računovodstvu zasnovanom na gotovom novcu), Zakonom br. 03/L-48 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornostima (sa izmenama i dopunama) i Uredbom MF, Br. 01/2017 o Godišnjem finansijskom izveštavanju budžetskih organizacija.

Osnova za Kvalifikovano mišljenje

Rashodi za plate u iznosu od 139,711 € za 26 zaposlenih koji nisu prisustvovali redovnom radnom vremenu smatraju se nepravilnim troškovima budžeta. Razlog za ove isplate je da je Vlada Kosova uz saglasnost Brisela za gašenje takozvane "civilne odbrane" bila obavezna da integriše ovu zajednicu u državne institucije. Uprkos naporima Vlade da stvori radne uslove za ovu zajednicu, cilj njihove integracije nije postignut nakon napada na objekte u kojima bi trebalo da počne rad i druge tekuće pretnje. Stoga, iz sigurnosnih razloga za ove radnike, a delom i iz razloga objekata u kojima renoviranje još nije završeno, Ministarstvo nije bilo u mogućnosti angažirati angažirano osoblje.

Naša revizija je sprovedena u skladu sa Međunarodnim standardima o vrhovnim revizorskim institucijama (ISSAI). Prema ovim standardima, naše odgovornosti su opisane u odeljku „Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izveštaja“. U skladu sa etičkim zahtevima koji su relevantni za našu reviziju godišnjih finansijskih izveštaja kosovskih budžetskih organizacija, GAS je nezavisan od Ministarstva i ostale etičke odgovornosti su ispunjene u skladu sa ovim zahtevima. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo dobili dovoljni i prikladni da pruže osnovu za naše kvalificirano mišljenje.

Isticanje pitanja

Želimo da skrenemo vašu pažnju na činjenicu da:

1. Kapitalne investicije precenjene u iznosu od 305,087 €. Ovo precenjivanje je rezultat:
 - MTI nije poštovao Memorandum o razumevanju sa Opštinom Glogovac, gde prema tački 15 ovog Memoranduma 70% prihoda ostvarenih iz biznis parka treba da pripada opštini Glogovac. Obzirom da MTI nije izvršila prenos ovih prihoda na vreme, Opština Glogovac putem sudskih odluka je ostvarila pravo korišćenje ovih prihoda u iznosu od 291,072€. MTI ove obaveze isplatila iz kategorije kapitalnih

investicija; Jedna isplata u vrednosti od 9,000€ je izvršena za studiju izvodljivosti za ekonomske oblasti u Mališevu i 5,015 € za reviziju projekta za industrijski park u Lumadh u opštini Vučitrn. Poslednja dva plaćanja trebalo da budu svrstana u kategoriju roba i usluga a obavljene iz kapitalnih investicija; i

2. Potencijalne obaveze su precejene za 119,107 €, jer u opštem registru njihova ukupna vrednost iznosi 2,024,423€, dok su u finansijskim izveštajima predstavljeni u iznosu od 2,143,530€. Ovo precejivanje je nastalo kao rezultat pogrešnog uključivanja računa potraživanja u registar kontingentnih obaveza koji je ministarstvo procesiralo u državnoj advokaturu.

Odgovornost rukovodstva i osoba zadužena za upravljanje GFI

Generalni sekretar Ministarstva trgovine i industrije je odgovoran za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima javnog sektora - finansijsko izveštavanje na osnovu modifikovanog računovodstva promene gotovine i odgovoran je za interne kontrole koje rukovodstvo utvrdi da je neophodno da omogući pripremu finansijskih izveštaja bez pogrešnog prikazivanja prouzrokovanog prevarom ili greškom. Ovo uključuje implementaciju Zakona br. 03 / L-048 o upravljanju javnim finansijama i odgovornosti (sa izmenama i dopunama).

Ministar trgovine i industrije je odgovoran za osiguravanje nadzora nad procesom finansijskog izveštavanja u Ministarstvu.

Odgovornost Generalnog Revizora za reviziju GFI

Naša je odgovornost da na osnovu naše revizije izrazimo mišljenje o GFI. Revizija je izvršena u skladu sa MSVIR. Ovi standardi zahtevaju da se pridržavamo etičkih zahteva i da planiramo i izvršimo reviziju kako bismo stekli razumnu sigurnost o tome da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno pogrešna prikazivanja

Razumna sigurnost je visoki stepen sigurnosti međutim ne garantuje da će revizija koja se vrši u skladu sa MSVIR uvek identifikovati materijalno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešna prikazivanja se mogu pojaviti usled prevare ili greške a smatraju se materijalnim ukoliko, pojedinačno ili u grupi mogu da utiču na odluke koje se donose na osnovu ovih GFI.

Revizija uključuje obavljanje postupaka radi dobijanja dokaza u vezi sa finansijskim informacijama i obelodanjivanjima u GFI. Izabrani postupci zavise od procene revizora, uključujući i procenu rizika od materijalno pogrešnih prikazivanja u GFI bilo da se ona pojavljuju usled prevare ili greške. Tokom procene rizika, revizor uzima u obzir unutrašnje kontrole koje su relevantne za sastavljanje finansijskih izveštaja od strane entiteta, kako bi dizajnirao revizorske postupke koje su odgovarajući za okolnosti entiteta, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efektivnosti unutrašnjih kontrola entiteta.

Revizija uključuje i procenu prikladnosti korišćenih računovodstvenih politika, opravdanost računovodstvenih procena izvršenih od strane menadžmenta, kao i procenu prezentacije finansijskih izveštaja.

2.2 Usklađenost sa zahtevima za GFI i ostalim zahtevima za izveštavanje

Zahteva se da MTI -a izveštava u skladu sa određenim okvirom izveštavanja i sa ostalim zahtevima za izveštavanje. Mi smo uzeli u obzir:

- Usklađenost sa Pravilnikom MF. Br. 01/2017 o Godišnjem Izveštavanju od Budžetskih Organizacija;
- Zahteve ZUJFO br. 03/L-048 (sa izmenama i dopunama);
- Usklađenost sa Finansijskim Pravilom br. 01/2013 i br. 02/2013;
- Akcioni plan za adresiranje preporuka; i
- Zahteve Postupaka za Finansijsko Upravljanje i Kontrolu (FUK).

U kontekstu GFI mi nemamo nijedno pitanje da pokrenemo. U GFI bile su potrebne neke finansijske ispravke i mi smo dali još neke sugestije za poboljšanje njihovog kvaliteta, kao u nastavku:

Gore pomenuti nalazi pokazuju da je priprema GFI slabo upravljana.

IZJAVA KOJA JE DATA OD STRANE MENADŽMENTA MINISTARSTVA TRGOVINE I INDUSTRIJE

Imajući u vid gore navedeno, Izjava od strane Glavnog Administrativnog i Finansijskog Službenika, prilikom dostavljanja nacрта GFI-a Ministarstvu Finansija, može se smatrati netačnom jer su tokom revizije identifikovane materijalne greške koje su rezultirale na modifikovanje mišljenja i isticanje pitanja

U kontekstu ostalih zahteva za spoljno izveštavanje, nemamo pitanja da naglasimo.

2.3 Preporuke u vezi sa Godišnjim Finansijskim Izveštajima

Za pitanja gore navedene daju se preporuke :

- Preporuka A1** Ministar treba razmotriti razloge ne pohađanja posla ovi radnici, rešiti problem njihovog redovnog angažmana na poslu, ili, uz protivno, prekinuti neredovne isplate njihovih plaća. Zbog složenosti ovog problema, ministru se preporučuje da dalje obrađuje, ovo pitanja da adresira Vladi.
- Preporuka A2** Ministar treba pregledati u koordinaciji sa Trezorom da sređuje pitanje registracije i izveštavanje prihoda od kirije na ISFUK, da razmotri mogućnost od tehničkog sistema prihode koja pripadaju Opštini Glogovac da se opisuje u kodu te organizacije.

Preporuka A3 Ministar treba obezbediti da sastavljači izjava u saradnji sa pravnim odeljenjem će biti oprezniji kada obelodanjuju potencijalne obaveze tako što će predstaviti svoje potpuno stanje u finansijskim izveštajima.

3 Finansijsko upravljanje i kontrola

Naš rad u vezi sa Finansijski Upravljanjem i Kontrolom (FUK), odražava detaljni rad koji je preduzet o sistemima prihoda i troškova u budžetskim organizacijama. Posebno je u fokusu revizije bilo i upravljanje budžetom, pitanja nabavke kao i ljudski resursi kao i imovina i obaveze.

Zaključak o finansijskom upravljanju i kontroli

Menadžment, iako je implementirao delimično jedan broj internih revizija da bi obezbedilo da sistemi deluju kako treba, mi smo primetili da preduzete mere su slabe i ne efikasne i ne omogućavaju jedan odgovor na vreme i efikasnog naspram identifikovanih operativnih problema.

3.1 Planiranje i izvršenje budžeta

Razmotrili smo izvore budžetskih fondova, potrošnju fondova kao i prikupljene prihode prema ekonomskim kategorijama. To je istaknuto na donjim tabelama:

Tabela 1. Izvori budžetskih fondova (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet ¹	2018 Izvršenje	2017 Izvršenje	2016 Izvršenje
Izvori Fondova:	9,076,489	7,999,954	7,095,224	4,925,977	4,557,724
Grant Vlade -Budžet	8,685,165	7,608,630	7,046,220	4,925,977	4,557,199
Finansiranje od pozajmica	391,324	391,324	49,004	-	-
Spoljne donacije					525

U 2018 godini, MTI je potrošila 89% završnog budžeta ili 7,095,224€, sa poboljšanjem od 6 % u odnosu na 2017. Međutim, izvršenje budžeta ostaje na nezadovoljavajućem nivou i u nastavku se daju objašnjenja o trenutnoj poziciji.

¹ Završni Budžet – odobreni budžet od strane Skupštine koji je kasnije prilagođen od strane Ministarstva Finansija

Tabela 2. Potrošnja fondova prema ekonomskim kategorijama (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2018 Izvršenje	2017 Izvršenje	2016 Izvršenje
Trošenje fondova prema ekonomskim kategorijama:	9,076,489	7,999,954	7,095,224	4,925,977	4,557,724
Plate i Dnevnice	1,681,955	1,591,815	1,591,815	1,399,399	1,402,343
Roba i Usluge	2,185,254	2,228,134	1,684,470	935,457	1,198,814
Komunalije	109,280	65,040	49,493	65,166	55,794
Subvencije i Transferi	2,050,000	1,971,435	1,943,046	1,475,695	1,274,893
Kapitalne Investicije	3,050,000	2,143,530	1,826,400	1,050,260	625,880

Objašnjenja o promjenama u budžetskim kategorijama su date u nastavku:

- Uprkos smanjenja budžeta za Plate i dnevnice tokom godine, potrošeno je 90,140€ od kojih 674€ urađeni su na osnovu odluke br.07/80 od datuma 18.12.2018 i 89,466€ prema odluci br.02/07 od datuma 19.10.2018 za štednju, transfer i budžetska odvajanja. Smanjenje je uticala kao rezultat budžetski viška ministarstva dok realizacija budžeta za ovu kategoriju je 100%.
- Robe i usluge su povećane za 42,880€ kao rezultat transfera od kategorije opštinske potrošnje u iznosu 16,380€ i od kategorije subvencija i transfera u iznosu 26,500€. Transfer se dogodio kao rezultat slobodnih sredstava u kategorijama subvencija i komunalijama dok je realizacija budžeta za ove kategorije je 76%.
- Budžet za komunalije je smanjen za 44,240€ od kojih 27,860€ odlukom vlade br.07/08 od datuma 18.12.2018 za štednju, transfere i budžetska odvajanja još 16,380€ preko transfera robe i usluga na zahtev Vlade. Redukovanje se desilo kao rezultat budžetskog viška i potrebe za sredstava u kategoriju roba. Realizacija za ove kategorije je 76%.
- Subvencije i transferi su smanjeni za 778,565€ od kojih 52,065€ preko odluke vlade br.07/80 od datuma 18.12.2018 i 26,500€ preko transfera preko ekonomskim kategorijama na zahtev Ministarstva. Ovo se desilo kao rezultat viška budžetskih sredstava i potreba za sredstva u kategoriju roba. Realizacija za ove ekonomske kategorije je 99%.
- Budžet za kapitalnu potrošnju je smanjen za 906,470€ od kojih 27,249€ sa odlukom vlade br.07/80 od datuma 18.12.2018, 707,221€ sa odlukom br.11/79 od datuma 11.12.2018 i 172,000€ su povučena sa odlukom br.04/70 od datuma br.11/79 i datuma 19.10.2018 za štednju, transfere i budžetska odvajanja. Smanjenja su se desila kao rezultat budžetski viškova, dok je realizacija za ove kategorije je 85%.

Pitanje B1 - Nizak nivo realizacija u kategoriju kapitalnih investicija

Nalaz Iako je završni budžet je realizovan sa 7,095,224€ ili 89%, MTI nije postiglo dobru budžetsku performansu u kategoriju kapitalnih investicija, Realizacija budžeta u kapitalni investicijama je 1,826,400€ ili 85%, ako uzimamo za osnovu početni budžet postotak realizacije je samo 60%. Ovo je došlo kao rezultat. Ovo je nastalo kao rezultat problema sa eksproprijacijom u opštinama u vezi sa poslovnim centrima u kojima je ministarstvo planiralo da investira.

Rizik Loša realizacija budžeta kao i ne izvršenje predviđanih projekata rezultira sa neefikasnom korišćenjem raspoloživih fondova i rizikuje ne ispunjavanje objektivne organizacije.

Preporuka B1 Ministar treba obezbediti da će imati suradnje sa opštinama i da eliminiše na vreme sve probleme sa eks proporcijom na način da nema zastoja u iniciranju i realizaciju projekata u vezi sa biznis centrima.

3.1.1 Prihodi

Ministarstvo je planirala prihod u iznosu od 1,523,405€ dok je realizovala 2,250,946€. Veći deo od 29% u ovoj realizaciji imaju prihodi od registracija zaloga, industrijsko imanje, licence za dozvole za uvoz i uvoz nafte za duvan i druge prihode, uključujući prihode od zakupa i razne poreze. Ministarstvo trgovine i industrije, ostvareni prihodi od 18 vrsta ne koriste se za svoju delatnost, stoga se deponuju u konsolidovani državni budžet i stoga ne planiraju sa zakonom o budžetu.

Tabela 3. Sopstveni prihodi (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2018 Prijemi	2017 Prijemi	2016 Prijemi
Neoprezni prihodi	1,523,405	1,523,405	2,250,946	1,854,733	2,287,813
Ukupno	1,523,405	1,523,405	2,250,946	1,854,733	2,287,813

Pitanje B2 - Slabo planiranje prihoda

- Nalaz** Planiranje prihoda je urađen pomoću unutrašnjeg planiranja i predviđen u Srednjoročni okvir rashoda (SOR), slabo planiranje ukupnih prihoda i to se potvrđuje razlikama između planiranja i realizacije od 727,541 €, kada je planiranje prekoračeno. Takođe, nedostaje razumnost takvog planiranja kada je poznato da je realizacija u prethodnoj godini bila veća. Ministarstvo planira planiranje prema odeljenjima koja ostvaruju prihode, a ne prema vrsti prihoda.
- Rizik** Planiranje prihoda, koje se ne zasniva na odgovarajućoj analizi, takođe ne uzima u obzir istorijski trend, utiče na pojavu razlika između planiranja i realizacije, što ima efekta i na konačni proces rashoda.
- Preporuka B2** Ministar treba obezbediti da departman budžeta prilikom planiranja prihoda uzimati u obzir sve relevantne informacije uključujući i realizaciju od prethodnih godina.

3.1.2 Plate i dodaci

Početni budžet za godinu 2018 iznosio je 1,681,954€ dok je završni iznosio 1,591,815€. Završni budžet za plate je potrošen u celini. Plate i dnevnice se isplaćuju putem centralizovanog platnog sistema kojim upravlja Ministarstvo finansija i MJU. Broj odobrenog osoblja sa budžetom je 248. Broj zaposlenih odobren Zakonom o budžetu je 248, uključujući i kabinet ministara sa 13 pozicija, dok pozicije civilnih službenika su 235.

Ministarstvo je pokrivala 210 redovnih pozicija, uključujući političko osoblje, i nije ispunila 38 odobrenih radnih mesta. U Agenciji za Meteorologiju sa zakonom o budžetu je odobreno 22 pozicije, dok je trenutni broj na kraju godine 6 pokrivenih pozicija, Tržišna inspekcija sa Zakonom o budžetu je imala 32 odobrene pozicije, dok je aktuelni broj zaposlenih bio 27 i Departman finansija i usluga, Zakonom o budžetu imao 48 odobrenih pozicija, dok je aktuelni broj zaposlenih bio 42. Dok se deset drugih slobodnih radnih mesta nalazi u različitim departmanima u MTI.

Što se tiče pravilnosti dosijea osoblja, nakon naših sugestija tokom procesa revizije, ministarstvo je popunilo dosijee osoblja sa odlukom o obračunu radnog iskustva i sertifikata pod istragom.

Pitanje B3 - Neredovne isplate plata i dodataka

Nalaz Ministarstvo obavezuje se da isplati plate radnicima prema koeficijentu određenog u aktu imenovanja. Takođe isplaćuje dodatke za posebne kategorije deficitarnih profesija određuje i ovo odlukom vlade br.02/39od datuma 08.10.2018.

Mi smo identifikovali 15 slučajeva (Radnika)gde iznos isplaćena ne sklapa se sa iznosom iznesenog u akt imenovanja gde je isplata je manjeg iznosa Od ukupno 15 slučajeva, sedam pozicija su administrativni asistenti koji. imaju koeficijent 6 dok se plaćaju sa koeficijentom 5, dva mesta registracije zaloga i drugi arhiv imaju koeficijent 6 dok se plaćaju sa koeficijentom 5,5 i šest radnih mesta su inspektori koji imaju koeficijent 8 dok se plaćaju sa koeficijentom 7.

U jednom slučaju je identifikovano da rukovodeće pozicije divizije za IT i usluge logističke usluge u departmentu finansija i usluga u MTI ne prima dodatak kao deficitarni kadar. Ovo stanje se desilo kao rezultat raznih odbijanja koeficijenta od strane MAP i MF sa opravdanjem da zakon o platama je u procesu i treba niveliranje zvanja na poslu.

Rizik Ne isplaćivanje na osnovu akta imenovanja rizikuje ministarstvo da se optužuje od oštećenih lica i ovo će oštetiti imidž i budžet ministarstva za deo administrativna potrošnja i smanjiće emotivnost radnika za rad.

Preporuka B3 Ministar treba da pregleda takve slučajeve i da osigurava da će se nadoknaditi oštećeni zaposleni prema određenog koeficijenta sa aktom imenovanja.

3.1.3 Robe i usluge, kao i komunalne usluge

Završni budžet za robe i usluge u 2018 godini bio 2,228,134€,dok je ministarstvo realizovala 1,684,470€ ili 76% od budžeta. Troškovi za ovu kategoriju se odnose na: Ostale ugovorene troškove, troškove za članstvo u međunarodnim organizacijama, kancelarijska snabdevanja, kupovina za državne rezerve i službene ručkove.

Završni budžet za 2018 za komunalne usluge je 65,040€ dok je ministarstvo je realizovala 49,493€ ili 76% od budžeta.

Pitanje B4 - Pokrivanje stalnih radnih mesta ugovorom o posebnim uslugama duže od šest meseci

Nalaz Prema Zakonu o Civilnim Službenicima br.03/L-149, član 12 budžetske organizacije mogu angažovati radnike na određeno vreme na osnovu ugovora „Sporazum za posebne usluge“, za manje od šest meseci.

Ministarstvo je nastavila angažiranje ugovora za posebne usluge. Prošle godine (2017) bili su 20 radnika, dok je 2018 ovaj broj je dostigao 45 zaposlenih sa ovim ugovorom, dok prema Zakonu o Budžetu od ukupno 248 odobrenim pozicijama, samo 210 pozicija su pokrivena redovnim službenicima.

Angažovanje za posebne usluge je u stalnim programima rada koji se tretiraju kao redovni radnici (pohađanje, godišnji odmori) dok su plaćeni iz robe i usluge, od kojih je 32 proveli period angažovanja za više od šest meseci (7 do 33 meseca). Nemarnost da se popune upražnjena mesta odobrena budžetom dovela je do produženja ovih ugovora..

Rizik Angažman po ugovoru o posebnim uslugama za stalne pozicije više od šest meseci, bez jedne konkurentnosti u procesu regrutacije rezultira sa jednom slabom performansom i nadgledanjem osoblja, povećava nesigurnost ako takva pozicije je angažiran adekvatno osoblje i kvalitet pruženih usluga ne može biti u zadovoljavajućem nivou.

Preporuka B4 Ministar treba obezbediti da popuni sva slobodna radna mesta koja su dozvoljena sa budžetom i da vodi računa da takva angažovanost su sadrže zakonskim zahtevima.

Pitanje B5 - Ne zatvoreni Avansi prema zakonskom roku

- Nalaz** Prema Pravilniku br.01/2018 za završetak fiskalne godine, član 7 zatvaranje avansa za službenog putovanja i sitnog novca treba se uraditi do 15 januara sledeće fiskalne godine. Identifikovali smo da šest avansa (dva za sitan novcu iznosu od 2,000€i 1500€2 kao i dve kredit kartica u iznosu od 1,925€i 308€)su zaključani i neopravdani. Do ovog stanja je došlo kao razlog nemarnosti njenih korisnika i napora od strane ministarstva o prekidu ovakve prakse.
- Rizik** Kašnjenje u zaključavanju avansa rizikuju da potrošeni novac ne opravdava, i da se ne koristi za objektivne /ciljevi ministarstva.
- Preporuka B5** Ministar treba obezbediti dobro upravljanje i adekvatnu kontrolu u vezi avansa, da poštuje zakonske rokove za njihova zaključavanja, dok neopravdana sredstva treba se vratiti na budžet ministarstva prema zakonskim zahtevima.

Pitanje A4 - Ne pripremanje plana za upravljanje ugovora prema pravilima

- Nalaz** Prema članu 81zakona za Javnu nabavku br.04/L-042,kontraktiranim autoritetom su obavezni pripremiti plan za upravljanje ugovora, uključujući posebno pitanja organizacionih aspekata, za nijednu nije popunjeno od menadžera ugovora, plan o upravljanje ugovora sa potrebnom informacijom prema zakonskim zahtevima. Standardni formular RKJN-a, ima samo informaciju "Prema dosijeu Tendera". Ovo se dogodilo zbog nemarnosti menadžera ugovora o završenom radu i nedostatak nadglasavanja od strane menadžmenta.
- Rizik** Ne priprema plana za upravljanje ugovora omogućuje moguće devijacije da se ne identifikuju i ne preduzimanje koraka na vreme za poboljšavanje situacije.
- Preporuka A4** Ministar treba obezbediti da svi menadžeri ugovora, pripreme i ažuriraju plan o upravljanje ugovora, prema uslovima ugovora i njene realizacije, u skladu sa zakonom na snazi

² Ovaj avans pripada periodu 2016. i za neka od ovih sredstva MTI je zatražio od Državnog Advokata da pokrene sudski postupak protiv bivšeg službenika MTI-a (vozač bivšeg zamenika ministra) za vraćanje sredstava.

3.1.4 Subvencije i transferi

Završni budžet za subvencije i transfere je bio 1,971,435€. Sa toga budžeta je tokom 2018 potrošeno 1,943,046€ ili 99% budžeta. Ono čine subvencije za ne javne entitete koja obuhvaćaju raspodelu grundova za male i srednje preduzeće, isplata za učestvovanje i raspodela prostorija za međunarodne sajmove za promociju izvoza.

Nemamo preporuke u ovoj oblasti.

3.1.5 Kapitalne Investicije

Završni budžet za kapitalne investicije je bio 2,143,530€. Sa toga budžeta je tokom 2018 potrošeno 1,826,400€. Ovi troškovi se tiču Izgradnja Biznis parka u Glogovcu-IV faza, izgradnja biznis parka u ekonomskim zonama Vučitrn, izgradnja ostalih ekonomskih zona po Kosovu, Kupovina softvera za unifikaciju fiskalnih brojeva, carinskih i biznisa kao i razvoj novih oblasti meteorologije.

U vezi sa nalazima u ovoj kategoriju obratiti se poglavlju 2,1mišljenje revizije odnosno isticanih pitanja.

3.2 Kapitalna i ne kapitalna imovina

Kapitalna sredstva prikazana u finansijskim izveštajima iznose 13,7 miliona evra, dok se kapitalna imovina sastoji od sljedećih investicija, zgrada, nematerijalnih ulaganja i IT opreme. Ne kapitalna imovina ima vrednost od 111,000 € i akcije u iznosu od 5,440 €. Kapitalnim sredstvima se upravlja kroz sistem Trezora kao ne novčana sredstva i dionice sa sistemom e-bogatstva.

Pitanje A5 – Mane u procesu inventarizacije

Nalaz	Prema pravilniku za upravljanje ne finansijske imovine 02/2013, član 19 odnosno odeljak 4,3 zadatak je komisije za inventarizaciju da izvrši upoređivanje stanja inventarizacije sa stanjem u registru ne finansijske imovine. Komisija i inventarizacije nije izvršila upoređivanje sa stanjem u registar imovine. Ovo s razlogom ne s bog nedostatka pravilnog razumijevana zahteva propisa i nedostatka internih smernica za inventarizaciju.
Rizik	Nedostatak poređivanja stanja inventarizacije sa stanjem u registru ne finansijske imovine ne potvrđuje stvarno postojanje imovine i ne omogućava prikazivanje potpunog i tačnog stanja imovine u finansijskim izveštajima.
Preporuka A5	Ministar treba izjasniti zahteve regulative, da izvuče unutrašnji izvod u vezi inventarizacije ne finansijske imovine I da treniraju relevantno osoblje, tako da se zahtevi za regulaciju aktive dosljedno primenjuju.

3.3 Potraživanja

Ministarstvo je prezentirala potraživanja u finansijskim pregledima u iznosu od 172,000€, veći deo potraživanja sačinjavaju potraživanja od kirije na biznis parku u Glogovcu od 94% dok je ostali deo od meteoroloških usluga.

Pitanje A6 - Precenjivanje potraživanja

Nalaz	Potraživači računi su sredstva ne in kasirana od puštanih računa za usluge koja pruža ministarstvo sa svoje klijente ;ministarstvo je precenjivala potraživaće račune u jednom totalu od 8,000€koja obuhvaćaju računi od upisivanja biznisa iznosu 6,000€ i računi iz registracije zaloga u iznosu od 2.000 €. Ministarstvo je izdalo samo račune, ali nije izvršilo nikakvu službu za korisnike i stoga nema pravo na naplatu. Ova situacija je dovela do nepravilne nadležnosti u vezi sa potraživanjima.
Rizik	Precenjivanje potraživanja ne prezentuje jedno realno stanje i utiče na odluke korisnika informacija u finansijskim pregledima.
Preporuka A6	Ministar treba obezbediti kompetencije kod odgovornih zvaničnike tako da nalozi za plaćanje ne mogu biti prikazani kao potraživanja.

Pitanje A7 - Slaba efikasnost u prikupljanju potraživanja od zakupnina

Nalaz	<p>Postoje dve vrste ugovora za davanje parcela pod zakup u biznis parku u Glogovcu, ugovor sklopljen pre 2013 godine i nakon te godine.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oslanjajući se na član 3 ugovora pre 2013 godine „uslovi plaćanja zakupnine“ zakupac je dužan da počne sa plaćanjem najma od 1 do 5 narednog meseca. U slučaju kašnjenja u plaćanju zakupnine, zakupac će biti kažnjen u skladu sa važećim bankarskim kamatnim stopama. • Na osnovu člana 2 ugovora nakon 2013 “uslovi plaćanja kirije,, zakupac je odgovoran da plati kiriju svakih 6 meseci najdalje do 15 idućeg meseca. U slučaju kašnjenja isplate zakupnine, zakupac će se kazniti plaćanjem interesa od 5% od iznosa kirije. <p>Mi smo kontaktirali da nivo potraživanja od kirije predstavljene u GFI bio je 162,000€od kojih 39,243€pripadaju ovoj godini. Svi slučajevi koji su prevaziđeni maksimalni rok određenog preko ugovora. Takođe je MTI je preduzela mere da pretraživanja koja pripadaju pre 2017 treba poslati predmete u državnoj advokaturi u Ministarstvu Pravde, ali nisu uzete mere na vreme za</p>
--------------	--

potraživanja od kirije koja pripadaju godini 2018 u iznosu od 39,243€. Je rezultat slabih pokušaja MTI –a do povećavanje potraživanja kontinuirano od strane operatera koji koriste prostorije u Poslovnom parku u Glogovcu.

Rizik Povećanje računa potraživanja u kontinuiranom načinu rizikuje nagomilavanje sredstava sa vremenom, njihovo starenje ili mogućnost da se one nikad ne prikupljaju.

Preporuka A7 Ministar treba da osigura da će se razmotriti svi zakonski mehanizmi za prikupljanje zakašnjelih potraživanja, obračunajući i interes određen na bankarskom i ugovornom tržištu.

3.4 Neizmirene obaveze i potencijalne obaveze

Pregled potraživanja nad snabdevačima na kraju 2018 god, iznosi 122,25€. Ove obaveze su prenete da bi se isplatile za 2019 god. Obaveze uglavnom su sačinjene od: kapitalne projekte 27%, robe i usluge 60% (potrošnja o putovanju van zemlje, dnevnice, snabdevanje kancelarija, publikacija, održavanje informativne tehnologije itd.), plata i dnevnica 12% komunalne potrošnje 1%. Potencijalne obaveze prikazane u finansijskim izveštajima su u iznosu od 2,143,530 €, za koje se očekuje da će prouzrokovati budući odliv sredstava iz ministarstva.

Pitanje A8 – Slabo upravljanje obaveza

Nalaz Na osnovu finansijskog pravilnika 02/2013, član 5, izveštavanje neizmirenih obaveza. Prema odredbama člana 39. stav 1. ZUJFO, odložena obaveza plaćanja budžetske organizacije smatra se faktura koja nije plaćena 30 dana nakon njenog prijema. Obaveze MTI-a u prethodnoj godini su se utrostručile, sa 42,000 € predstavljenih u 2017. godini na 122,215 € u 2018. godini. Sve ove obaveze su istekle za plaćanja 30 dana.

Ovo stanje je rezultat rashoda bez dovoljno sredstava u budžetu u 51 slučajeva u iznosu od 52,206 € kao rezultat zatvaranja sistema na kraju godine za isplatu u 76 slučajeva u iznosu od 46,233 € za tehničke razloge 6 slučajeva u iznosu od 20,240 € i zbog nedostatka izveštaja menadžera ugovora 3,536 €.

Rizik Kontinuirano povećanje obaveza može ugroziti budžetsku ravnotežu za naredne godine, jer bi plaćanje ovih obaveza trebalo da bude prioritet, inače ekonomski operateri mogu naplatiti svoje dugove putem drugih zakonskih pravaca.

Preporuka A8 Ministar trgovine treba da osigura da će uspostaviti pod kontrolom obaveze ne ulazeći u obaveze bez sredstava predviđenih budžetom, i i izvršava sve obaveze u propisanim zakonskim rokovima.

4 Dobro upravljanje

Dobro upravljanje podrazumeva osnovna načela polaganja odgovornosti, efektivnost kontrole, upravljanje rizicima, nezavisnost unutrašnje revizije, koordinaciju NKR a unutrašnjom revizijom i dobrim upravljanjem javnom imovinom.

Ključna pokazatelj u podršci efektivnog upravljanja je i sprovođenje preporuka revizije jer to pokazuje do koje mere menadžment preduzima radnje za poboljšanje postojećih procesa i kontrole. Nivo ispunjavanja zahteva FUK od strane budžetskih organizacija se nadzire i preko popunjavanja kontrolnih spiskova samo-ocenjivanja koji se popunjavaju od strane svih budžetskih organizacija, a na kraju godine se podnose Ministarstvu Finansija

Ministarstvo je izvršila samo procenu i listu rizika za 2018 konstruisanjem nivoa rizika po kategorijama, ali naši nalazi potvrđuju da aktivnosti ministarstva nisu bile dovoljne u funkciji sprečavanje grešaka.

- MTI ima ogroman porast kontingentnih obaveza u poslednje dve godine sa 11,230 € koliko su bile u 2016. godini, dostigle u 1,932,830 € u 2017. godini i 2,143,530 € u 2018. godini.

Opšti zaključak o upravljanju

MTI je učinio niz poboljšanja u upravljanju, ali još uvek postoji određen broj oblasti u kojima su potrebni važni pomaci. S posebnim akcentom su planiranje i realizacija kapitalnih projekata, druga pitanja vezana za plate i dnevnice, kao i pitanja vezana za prihode, upravljanje potraživanjima i neizmirenim obavezama zajedno sa kontingentnim obavezama.

Ministarstvo poseduje strategiju razvoja privatnog sektora 2017-2020, ali nema sveobuhvatni strateški plan.

4.1 Sistem unutrašnje revizije

Za izvršenje efektivne revizije potreban je sveobuhvatan program rada koji odražava finansijske i ostale rizike ime revidiranog entiteta i pruža dovoljnu sigurnost o efektivnost unutrašnje kontrole. Uticaj proizvoda Unutrašnje revizije treba da se presudi od važnosti koju menadžment pruža adresiranju preporuka kao i od podrške i izazova koji su pruženi od strane efektivnog Komiteta Revizije.

Jedinica za Unutrašnju Reviziju (JUR) radi sa dva člana osoblja: direktorom JUR-a i jednim revizorom koji su sertifikovani. JUR je izradila godišnji i strateški plan, planirano je pet revizija i jedan na zahtev menadžmenta, koje su sprovedene.

Odbor za reviziju je održao četiri sastanka na kojima su adresirana različita pitanja otkrivena od strane interne revizije. JUR je izveštavala kod ministra na kvartalnoj osnovi i kod Centralne Jedinice za Harmonizaciju Unutrašnje Revizije (CJHUR) na šestomesečnoj osnovi.

Preporuka

Nemamo preporuka na ovom polju.

4.2 Menadžersko izveštavanje, polaganje odgovornosti i upravljanje rizikom

Za dobro planiranje redovnog nadzora aktivnosti i za omogućavanje efektivnog odlučivanja, menadžmentu je potrebno da poseduje/dobije redovne izveštaje. Polaganje odgovornosti kao proces je ujedno i prihvatanje odgovornosti, održavanje osoba odgovornim za njihove radnje kao i za obelodanjivanje rezultata na transparentan način. A, upravljanje rizikom je proces koji se tiče identifikovanja, analize, procene i radnji/mera menadžmenta da kontroliše i da reaguje prema rizicima koji dovode u opasnost organizaciju.

Proces unutrašnjeg izveštavanja u MTI je uspostavljan, iako je izveštavanje više upravne nego finansijske prirode. U okviru ministarstva postoji sedam³ izvršnih agencija koje imaju vlastitu upravljačku strukturu, preko koje se organizuje upravljanje dnevnim operativnim aktivnostima. One obavljaju operativne aktivnosti specifične prirode za koje su direktno izveštavaju Ministru, dok se finansijski izveštaji pripremaju u MTI i za agencije.

Takođe, u okviru MTI postoji 10 departmana u kojima direktori ovih departmana izveštavaju kod Generalnog Sekretara. Ovi sastanci su redovni nedeljni i sve njihove aktivnosti tretiraju se u opisnom obliku.

Preporuka

Nemamo preporuka na ovom polju.

5 Napredak u sprovođenju preporuka

Naš izveštaj revizije za GFI-a MTI-a za 2017 godinu, rezultirao je sa 15 glavnih preporuka. Ministarstvo je izradila Akcioni Plan gde se predstavlja način kako će se obratiti date preporuke.

Do kraja naše revizije za 2018 godinu, sprovedene su šest (6) preporuke; jedan (1) je u procesu a pet (5) još uvek nisu adresirane, tri (3) su bile zatvorene ne adresirana. Za detaljniji opis preporuka i kako su one tretirane pogledajte Tabelu 4 (ili Tabelu preporuka)

³ Agencija za Investicije i Podršku Preduzećima na Kosovu (AIPPK), Agencija za Registraciju Biznisa (ARBK), Agencija za Industrijsku Svojinu (AIS), Agencija za Meteorologiju Kosova (AMK), Kosovska Agencija za Standardizaciju (KAS) i Direkcija za Akreditaciju Kosova DAK.

Tabela 4 Sažetak preporuka iz prethodne i 2018 godine

Br	Oblast revizije	Preporuke iz 2017 godine	Preduzete akcije	Status
1	Preporuke u vezi sa Godišnjim Finansijskim Izveštajima	Ministar treba da obezbedi da je izvršena analiza za utvrđivanje razloga za Kvalifikovanje mišljenja. Priprema GFI-a treba podvrgnuti odgovarajućim kontrolama i pregledima kako ne bi ponovili greške u prezentaciji zajmova.	Preduzete su mere od strane ministra	Implementiran a preporuka
2	Preporuke u vezi sa Godišnjim Finansijskim Izveštajima	Ministar treba da analizira uzroke isticanja pitanja i da obezbedi da se kontingentne obaveze oprezno obrađuju i da se u koordinaciji sa Državnom Advokaturom obezbede informacije/dokazi za adekvatno zastupanje ovih slučajeva/predmeta. Takođe, potrebno je dati dovoljno informacija i obelodanjivanja o kontingentnim obavezama u GFI-a.	Preduzete su mere od strane ministra	Implementiran a preporuka
3	Budžet	Ministar treba da obezbedi dobro upravljanje godišnjim budžetom i da sistematski proceni razloge za nizak nivo izvršenja budžeta za projekte koji se odnose na kapitalne investicije, robu i usluge, kao i komune u cilju poboljšanja učinka.	Nisu preduzete mere od strane ministarstva	Ne implementiran a preporuka otvorena
4	Prihodi	Ministar treba da obezbedi dobro upravljanje prihodima, jasnu, jedinstvenu/konsolidovanu regulatornu osnovu za prihode ministarstva, a planiranje treba da uzme u obzir sve aspekte uključujući adekvatne vrste prihoda.	Nisu preduzete mere od strane ministarstva	Ne implementiran a preporuka
5	Plate i dodaci	Ministar treba da obezbedi adekvatno upravljanje i kontrole u oblasti osoblja, da preduzme mere kako bi se osiguralo da pozicije koje zauzimaju aktuelna lica postanu održivo rešenje sa redovnim pozicijama u skladu sa zakonskim zahtevima i da se nadoknada službenika vrši u skladu sa opisom poslova rada	Nisu preduzete mere od strane ministarstva	Ne implementiran a preporuka i otvorena
6	Robe i usluge	Ministar treba da obezbedi adekvatne kontrole u procesu troškova i ispravnu primenu procedura kupovine (ZJN) sa ciljem povećanja transparentnost nad potrošnjom javnog novca.	Nisu preduzete mere od strane ministarstva	Ne implementiran a preporuka i zatvorena.

7	Robe i usluge	Ministar treba da obezbedi kontrole u angažovanju osoblja sa ugovorom o posebnim uslugama, tako da one ne prelaze dozvoljeni period. Potreba za dodatnim osobljem za pozicije karijere treba analizirati i ako je povećanje broja osoblja neophodno, to da se uključi u planiranje budžeta.	Nisu preduzeta mere.	Ne sprovedena zatvorena preporuka
8	Ro be i usluge	Ministar treba da obezbedi dobro upravljanje i adekvatnu kontrolu nad avansima, da se poštuju zakonski rokovi za njihovo zatvaranje, a neopravdana sredstva da se vraćaju u budžet ministarstva u skladu sa zakonskim zahtevima.	Nisu preduzete mere od strane ministarstva	Ne implementirana preporuka
9	Subvencije i transferi	Ministar treba da obezbedi adekvatne kontrole u oblasti subvencija poštujući zakonske ugovore i zahteve kako bi se jasno identifikovali ciljevi projekta, a sprovođenje subvencija donosi planirane rezultate.	Nisu preduzete mere od strane ministarstva	Implementirana preporuka
10	Zajednička pitanja	Ministar treba da obezbedi dobro upravljanje i adekvatne kontrole u oblasti nabavke, zahtevne jedinice treba da budu jasne u određivanju potreba i priprema plana nabavke kako bi bile šta realnija. Da obezbedi da su ispunjeni svi zakonski zahtevi prilikom procene ponuda i izvršenja ugovora kako bi se povećala vrednost javnog novca.	Preduzete su mere od strane ministarstva	Preporuka u procesu implementirana
11	Zajednička pitanja	Ministar treba da obezbedi da se rešava nedostatak građevinske dozvole i da se u koordinaciji i u saradnji sa nadležnim organima preduzmu mere u vezi sa izdavanjem upotrebne dozvole i da se obezbedi da su svi izvršeni troškovi opravdani i da imaju pravnu podršku.	Nisu preduzete mere od strane ministarstva	Ne implementirana preporuka i zatvorena
12	Potraživanja	Ministar treba da ima strategiju u upravljanju ugovorima o zakupu i tretiranje računa potraživanja, kao i da primeni efikasnije mehanizme za smanjenje računa potraživanja.	Preduzete su mere od strane ministarstva	Implementirana preporuka
13	Nivo implementirana preporuka od prošle godine	Ministar treba da obezbedi kontrole i adekvatno praćenje plana nad sprovođenjem preporuka, da se identifikuju uzroci neispunjavanja preporuka i da se preduzmu mere za pregled plana koji je predmet redovnog praćenja od strane menadžmenta.	Nisu preduzete mere od strane ministarstva	Ne implementirana preporuka i zatvorena
14	Jedinica JUR-a	Ministar treba da obezbedi pravilno funkcionisanje JUR-a za date preporuke da se	Preduzete su mere od	Implementirana preporuka

		pripremi plan za sprovođenje, i takođe da se osigura da Komitet Revizije ispunjava uslove za nadzor i izveštavanje.	strane ministarstva	
15	Dobro upravljanje	Ministar treba da obezbedi da se direktna odgovornost za upravljanje rizicima delegira. Takođe, kako bi se osiguralo da svi poslovi koji posluju na teritoriji Kosova imaju licencu za usluge i analizira razloge za brojno otkazivanje konkursa preduzimanjem korektivnih mera.	Preduzete su mere od strane ministarstva	Implementirana preporuka
Br	Oblast revizije	Preporuke iz 2018 godine		
1	Finansijski izveštaj	Ministar treba razmotriti razloge ne pohađanja posla ovi radnici, rešiti problem njihovog redovnog angažmana na poslu, ili, uz protivno, prekinuti neredovne isplate njihovih plaća. Zbog složenosti ovog problema, ministru se preporučuje da dalje obrađuje, ovo pitanja da adresira Vladi.		
2	Finansijski pregled	Ministar treba pregledati u koordinaciji sa Trezorom da sređuje pitanje registracije i izveštavanje prihoda od kirije na ISFUK, da razmotri mogućnost od tehničkog sistema prihode koja pripadaju Opštini Glogovac da se opisuje u kodu te organizacije.		
3	Finansijski pregled	Ministar treba obezbediti da sastavljači izjava u saradnji sa pravnim odeljenjem će biti oprezniji kada obelodanjuju potencijalne obaveze tako što će predstaviti svoje potpuno stanje u finansijskim izveštajima.		
4	Analiza budžeta	Ministar treba obezbediti da će imati suradnje sa opštinama i da eliminiše na vreme sve probleme sa eks proporcijom na način da nema zastoja u iniciranju i realizaciju projekata u vezi sa biznis centrima.		
5	Prihodi	Ministar treba obezbediti da departman budžeta prilikom planiranja prihoda uzimati u obzir sve relevantne informacije uključujući i realizaciju od prethodnih godina.		
6	Plate i dodaci	Ministar treba da pregleda takve slučajeve i da osigurava da će se nadoknaditi oštećeni zaposleni prema određenog koeficijenta sa aktom imenovanja.		
7	Robe i usluge	Ministar treba obezbediti da popuni sva slobodna radna mesta koja su dozvoljena sa budžetom i da vodi računa da takva angažovanost su sadrže zakonskim zahtevima.		
8	Robe i usluge	Ministar treba obezbediti dobro upravljanje i adekvatnu kontrolu u vezi avansa, da poštuje zakonske rokove za njihova zaključavanja, dok neopravdana sredstva treba se vratiti na budžet ministarstva prema zakonskim zahtevima.		

9	Robe i usluge	Ministar treba obezbediti da popuni sva slobodna radna mesta koja su dozvoljena sa budžetom i da vodi računa da takva angažovanost su sadrže zakonskim zahtevima.
10	Ne finansijska imovina	Ministar treba izjasniti zahteve regulative, da izvuče unutrašnji izvod u vezi inventarizacije ne finansijske imovine I da treniraju relevantno osoblje, tako da se zahtevi za regulaciju aktive dosljedno primenjuju.
11	Potraživanja	Ministar treba obezbediti kompetencije kod odgovornih zvaničnike tako da nalozi za plaćanje ne mogu biti prikazani kao potraživanja.
12	Potraživanja	Ministar treba da osigura da će se razmotriti svi zakonski mehanizmi za prikupljanje zakašnjelih potraživanja, obračunajući i interes određen na bankarskom i ugovornom tržištu.
13	Ne izmirene obaveze	Ministar trgovine treba da osigura da će uspostaviti pod kontrolom obaveze ne ulazeći u obaveze bez sredstava predviđenih budžetom, i i izvršava sve obaveze u propisanim zakonskim rokovima.

Ovaj izveštaji je prevod sa originalne verzije na Abanskom jeziku. U slučaju nedoslednosti provladava verzija na Albanskom jeziku.

Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR

(odlomak od MSVIR 200)

Vrsta mišljenja

147. Revizor treba da izrazi **jedno ne-modifikovano mišljenje revizije ukoliko** se zaključi da su finansijski izveštaji pripremljeni, sa svih materijalnih gledišta u skladu sa važećim finansijskim okvirom.

Ukoliko revizor zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalnih grešaka, revizor treba da izmeni mišljenje revizije na izveštaju revizora u skladu sa odeljkom "Određivanje vrste modifikacije mišljenja revizora".

148. Ukoliko finansijski izveštaji pripremljeni u skladu sa zahtevima okvira prikazivanja, ne postignu pravično prikazivanje, revizor treba da razmotri pitanje sa menadžmentom, i na osnovu zahteva primenljivog okvira finansijskog izveštavanja i načina na koji je to pitanje rešeno, da odredi da li je neophodno da se izmeni mišljenje revizije.

Modifikacije mišljenja revizije na revizorskom izveštaju

151. Revizor treba da modifikuje mišljenje revizije na revizorskom izveštaju ukoliko se zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalno pogrešnih prikazivanja. Revizori mogu dati tri vrste modifikovanih mišljenja revizije: kvalifikovano mišljenje, protivno mišljenje i odricanje od mišljenja.

Određivanje vrste modifikacije koje se čini revizorskom mišljenju

152. Odluka o tome koja vrsta modifikovanog mišljenja je prikladna, zavisi od:

- prirode pitanja koje je dovelo do modifikacije – što podrazumeva, da li su finansijski izveštaji sadrže materijalno pogrešna prikazivanja ili, u slučaju da je bilo nemoguće prikupiti dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, mogu sadržati materijalno pogrešna prikazivanja; i
- sud revizora o rasprostranjenosti uticaja ili mogućih uticaja pitanja na finansijskim izveštajima.

153. Revizor treba da izrazi **kvalifikovano mišljenje ukoliko**: (1) nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih i prikladnih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne, ali nisu rasprostranjene, na finansijskim izveštajima; ili (2) revizor nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži jedno mišljenje revizije, ali zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne ali ne i rasprostranjene.

154. Revizor treba da izrazi **protivno mišljenje ukoliko**, nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne i rasprostranjene na finansijskim izveštajima.

155. Revizor treba da izrazi **odricanje od mišljenja ukoliko**, pošto nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži mišljenje revizije, revizor zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne i rasprostranjene. Ukoliko nakon prihvatanja angažovanja, revizor postaje svestan da je menadžment nametnuo ograničenje na delokrug revizije za koju revizor smatra da će verovatno dovesti do potrebe izražavanja kvalifikovanog mišljenja ili odricanje od mišljenja o finansijskim izveštajima, revizor treba da zahteva od menadžmenta da ukloni to ograničenje.

156. Ukoliko revizor daje modifikovano mišljenje, revizor će takođe modifikovati naslov kako bi odgovarao vrsti izraženog mišljenja revizije. MSVIR 1705 pruža dodatna uputstva o specifičnom jezičnom izražavanju koje će se koristiti kada se izdaje mišljenje i kada se opisuje odgovornost revizora. Takođe sadrži ilustrovane primere izveštaja.

Paragrafi Isticanja Pitanja i paragrafi Ostalih Pitanja na revizorskom izveštaju

157. Ukoliko revizor smatra potrebnim da skrene pažnju na pitanje prikazano ili obelodanjeno na finansijskim izveštajima koja je od velikog značaja za njihovo razumevanje finansijskih izveštaja, ali postoje dovoljno prikladnih dokaza da to pitanje nije materijalno pogrešno prikazano na finansijskim izveštajima, revizor će u revizorskom izveštaju uključiti jedan paragraf o Isticanju Pitanja. Isticanje Pitanja se treba odražavati samo na informaciju prikazanu ili obelodanjenu na finansijskim izveštajima.

158. Paragraf o isticanju pitanja treba:

- da se uključi odmah nakon mišljenja revizije;
- da koristi naslov "Isticanje Pitanja" ili neki drugi prikladni naslov;
- da uključi jasnu referencu na pitanje koje se ističe i da naznači gde se mogu naći relevantna obelodanjivanja na finansijskim izveštajima koja u potpunosti opisuju to pitanje; i
- ukazati da revizorsko mišljenje nije modifikovano u odnosu na istaknuto pitanje.

159. Ukoliko revizor smatra neophodnim da komunicira određeno pitanje, osim onih koje su predstavljene ili obelodanjene u finansijskim izveštajima, koja po prosudi revizora je važna za korisniku cilju shvatanja revizije, a pod uslovom da to nije zabranjeno zakonom ili pravilima, treba da se pripremi paragraf sa naslovom "Ostala Pitanja", ili nekim drugim pogodnim naslovom. Ovaj paragraf treba da se pojavi odmah iza mišljenja i nakon svakog pasusa kod Isticanja Pitanja.

Dodatak II: Pismo Potvrdjivanja

REPUBLIKA E KOSOVËS REPUBLIKA KOSOVA-REPUBLIC OF KOSOVO ZYRA KOMBËTARE E AUDITIMIT NACIONALNA KANCELARIJA REVIZIJE / NATIONAL AUDIT OFFICE			
DATE/ DATUM E PËRVEZUAR REKORD/VALLE/REKORD/VALLE DATE/RECORD/DATE/RECORD/VALLE		18.06.2019	
Numëria Org. Org. Jordin. Org. Unit	Numëri Klasif. Kod Classif. Code	Nr. Prot. Sr. Prot. Prot. No.	Nr. i Faqeve Dr. Stranica No. Pages
03	47	1104	2

REPUBLIKA E KOSOVËS REPUBLIKA KOSOVA-REPUBLIC OF KOSOVO QEVERIA E KOSOVËS - VLADA KOSOVA - GOVERNMENT OF KOSOVO MINISTRIA E TREGTISË DHE INDUSTRIE/ MINISTARSTVO TRGOVINE I INDUSTRIJE			
Numëria Org. Org. Jordin. Org. Unit	02	Nr. Prot. Sr. Prot. Prot. No.	5338
Nr. i Faqeve Dr. Stranica No. Pages	2	Data Datum Date	18.06.19
Prishinë / Pr			

Republika e Kosovës

Republika Kosova-Republic of Kosovo

Qeveria -Vlada-Government

Ministria e Tregtisë dhe Industrisë-Ministarstvo Trgovine i Industrije-

Ministry of Trade and Industry

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me të gjeturat e Auditorit të Përgjithshëm në Raportin e auditimit për vitin 2018 dhe për zbatimin e rekomandimeve

Për: Zyrën Kombëtare të Auditimit

Të nderuar/a,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kam pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit për auditimin e Pasqyrave Financiare të Ministrisë së Tregtisë dhe Industrisë për vitin e përfunduar më 31 dhjetor 2018 me vërejtjen e më poshtme (në tekstin e mëtejshëm "Raporti");
- nuk pajtohem me rekomandimin A1, si dhe me Opinionin e Kualifikuar të dhënë, me arsyetimin se janë kryer shpenzime në emër të 26 punonjësve serb. Baza për mos pranim të Rekomandimit A1, dhe opinionit të kualifikuar është se përgjegjës për këtë është Qeveria e Republikës së Kosovës ku edhe ka lëshuar Vendimin Nr. 06/39 datë 22.07.2015, si rrjedhojë e kësaj Ministria e Tregtisë dhe Industrisë ka qenë e detyruar ta implementoj si dhe

- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t'ju dorëzoj një plan të veprimit për zbatimin e rekomandimeve (përveç rekomandimit A1), i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për implementimin e tij.

Z. Burim Rreci

Sekretar i Përgjithshëm i Ministrisë së Tregtisë dhe Industrisë

Data: 18.06.2019, Prishtinë,

